

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 184/2013-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. apríla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť K. M., H., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. P. R., s. r. o., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 CoE/315/2012 z 18. septembra 2012, ktorým jej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. decembra 2012 doručená sťažnosť K. M. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) výrokom uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 CoE/315/2012 z 18. septembra 2012, ktorým jej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní o vymoženie sumy 710,05 € s príslušenstvom vedenom pod sp. zn. 14 Er/393/2010 (v ktorom bola sťažovateľka v procesnom postavení povinnej) na návrh oprávnenej uznesením č. k. 14 Er/393/2010-44 z 11. januára 2012 vyhlásil exekúciu za neprípustnú a zastavil ju. Proti uvedenému prvostupňovému uzneseniu podala 19. apríla 2012 odvolanie oprávnená. O jej odvolaní rozhodol krajský súd uznesením č. k. 1 CoE/315/2012-75 z 18. septembra 2012, ktorým napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil s tým, že sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Napadnutým uznesením boli podľa sťažovateľky porušené jej v petite sťažnosti označené práva.

Odvolací súd odôvodnil nepriznanie náhrady trov sťažovateľke tým, že *„pre priznanie trov povinnej, ktoré vznikli v exekučnom konaní, súd nemá zákonný podklad. Odvolací súd zastáva názor, že neprichádza do úvahy taký extenzívny výklad ustanovenie § 203 ods. 1 Exekučného poriadku, podľa ktorého by bolo možné rozšíriť povinnosť oprávneného na náhradu trov exekúcie aj voči povinnej, ak citované ustanovenie ukladá povinnosť oprávnenému hradiť trovy konania len súdnemu exekútorovi.“* Krajský súd ďalej v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že *„použitie ustanovení OSP o trovách konania neprichádza v exekučnom konaní do úvahy, pretože Exekučný poriadok sám odlišne upravuje otázku trov exekúcie. Zo žiadneho z ustanovení Exekučného poriadku nemožno vyvodit', že by exekučný súd mal v exekučnom konaní rozhodovať popri trovách exekúcie aj o iných trovách konania podľa ustanovení OSP.“* Krajský súd odmietol možnosť aplikácie ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), pokiaľ ide o náhradu trov konania, argumentujúc tým, že v exekučnom konaní je osobitne upravená otázka trov, ktoré vzniknú účastníkom exekučného konania. Napokon krajský súd dodal,

že „v exekučnom konaní súdy rozhodujú len o trovách exekúcie na základe príslušných ustanovení Exekučného poriadku a nerozhodujú o trovách podľa ustanovení OSP“.

Sťažovateľka poukazuje na § 251 ods. 4 prvú vetu OSP, podľa ktorej sa na výkon rozhodnutia a exekučné konanie podľa osobitného predpisu použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Osobitným predpisom upravujúcim exekučné konanie je Exekučný poriadok, ktorý obsahuje úpravu trov exekučného konania, na základe ktorej možno podľa krajského súdu priznať náhradu trov konania len exekútorovi a oprávnenému.

Ďalej sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že „Exekučný poriadok, ako zákon *lex specialis*, obsahuje právnu úpravu trov exekučného konania, ktorých úprava je v osobitnom predpise nevyhnutná, vzhľadom na špecifický charakter samotného exekučného konania. Je nevyhnutné uviesť, že túto úpravu trov konania nemožno v žiadnom prípade považovať za komplexnú a vyčerpávajúcu. Exekučný poriadok, ako predpis podrobne upravujúci postup subjektov v exekučnom konaní sa len veľmi stroho, nevenujúc potrebnú pozornosť zaoberá prípadmi, kedy sa povinný úspešne domohol svojho práva a došlo k zastaveniu exekúcie. Uvedené potvrdzuje napr. to, že aj v tak závažnom prípade ako je tento, v prípade kedy je exekúcia vykonávaná na základe neplatného exekučného titulu, neustanovuje samostatnú úpravu zastavenia exekúcie a toto zastavenie je potrebné subsumovať pod veľmi široko koncipované ust. § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, teda zastavenie exekúcie pre existenciu iného dôvodu, pre ktorý ju nemožno vykonať. Z uvedeného je teda zrejmé, že zákonodarca nepočítal s takouto možnosťou, a preto explicitne neupravil ani priznávanie náhrady trov povinnému v obdobných prípadoch. Je teda zrejmý dôvod neexistencie samostatnej úpravy náhrady trov úspešného povinného a zrejmá nevyhnutnosť, v obdobných prípadoch, použitia úpravy obsiahnutej v OSP.

Podľa § 251 ods. 4 OSP sa v prípade neexistencie osobitnej úpravy v osobitnom predpise použije právna úprava všeobecného predpisu, teda Občianskeho súdneho poriadku. Keďže Exekučný poriadok nerieši priznávanie trov povinnému a ani takéto priznávanie trov explicitne nevylučuje je v súlade so základnými zásadami občianskeho práva nutné aplikovať ustanovenia všeobecného predpisu, Občianskeho súdneho poriadku, upravujúce daný právny vzťah.“.

Podľa sťažovateľky nemožno zo znenia § 203 ods. 1 Exekučného poriadku vyvodit', že by nahradenie nevyhnutných nákladov exekúcie malo patriť výlučne súdnemu exekútorovi. Navyše, sťažovateľka odvolávajúc sa na početnú judikatúru všeobecných súdov považuje za nespochybniteľné, že v danej veci oprávnená musela vedieť o tom, že podáva návrh na vykonanie exekúcie na základe neplatného exekučného titulu, a preto musela predvídať aj dôvod zastavenia exekúcie, ako aj samotné zastavenie exekúcie.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa K. M., nar. 03. 01. 1965, bytom Stará Halič 6, 985 11 Halič, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. 09. 2012 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 1 CoE/315/2012 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 1 CoE/315/2012 zo dňa 18. 09. 2012 sa v časti náhrady trov odvolacieho konania zrušuje a Krajskému súdu v Banskej Bystrici sa prikazuje priznať povinnej náhradu trov odvolacieho konania.

3. Sťažovateľovi priznáva finančné zadosťučinenie v sume 400,- Eur (slovom štyristo eur), ktoré mu je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť trovy konania vo výške 269,58 Eur na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. P. R., s. r. o..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo

rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým jej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pričom podstata jej argumentácie spočíva v tvrdení, že krajský súd *„autoritatívne a bez prihliadnutia na charakter účastníkov poskytol ochranu nezákonne postupujúcemu subjektu, svojvoľne nerešpektoval kogentnú normu a postupoval v rozpore so základnými zásadami práva (neaplikoval všeobecný predpis) tým, že pri výklade aplikácií právnych noriem postupoval príliš formalisticky“*, a napokon, že *„krajský súd mári možnosť poskytnutia ochrany a právnej pomoci spotrebiteľom, ako slabšej zmluvnej strane, a tak napomáha nezákonnému vymáhaniu plnení podnikateľom od osôb, ktoré nedisponujú znalosťami práva ani finančnými možnosťami, ktoré by im umožnili účelné bránenie“*.

1. V nadväznosti na obsah sťažnosti ústavný súd v prvom rade považuje za potrebné zdôrazniť, že námietky sťažovateľky, aj keď smerujú proti porušeniu princípov spravodlivého súdneho konania (procesu), sa týkajú len jeho časti, a to rozhodovania krajského súdu o trovách odvolacieho konania, čo má v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci na sťažovateľku nepochybne negatívne dôsledky, avšak tieto nemožno z hľadiska kritérií spravodlivého procesu podľa názoru ústavného súdu dávať na rovnakú úroveň a pripisovať im rovnakú relevanciu ako prípadným námietkam proti procesnému postupu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej, resp. v okolnostiach prípadu voči samotnému rozhodnutiu o vyhlásení exekúcie za neprípustnú a v nadväznosti na to zároveň o jej zastavení (m. m. IV. ÚS 225/2012, IV. ÚS 311/2012).

Ústavný súd nespochybňuje, že za určitých okolností možno k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospieť aj v súvislosti s námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu o náhrade trov súdneho

konania. Vo všeobecnosti však platí, že nesprávne rozhodnutie o náhrade trov konania nemožno spravidla samo osebe kvalifikovať ako také pochybenie všeobecného súdu, ktoré by svojou intenzitou zakladalo možnosť vyslovenia porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek výrazne sa môže účastníka konania dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba celkom výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo napadnutým rozhodnutím zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej podstate sťažovateľka namieta, že krajský súd jej ako povinnej, nerešpektujúcej kogentnú normu a postupujúc formalisticky pri výklade a aplikácii právnych noriem, nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, ktorá podľa jeho vyčíslenia predstavuje sumu 106,34 €, a preto napadnutým uznesením mala byť ukrátená o uvedenú sumu (oprávnenosť sumy uplatnenej náhrady trov konania ústavný súd neposudzoval, pozn.). Ústavný súd v tejto súvislosti pripúšťa, že výrok napadnutého uznesenia krajského súdu by mohol byť z hľadiska kritérií zákonnosti sporný, ale v danom prípade považoval za nevyhnuté zohľadniť aj to, či namietané pochybenie krajského súdu je také závažné, že jeho intenzita má ústavnoprávnu relevanciu a mohla by odôvodňovať vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Namietaná suma, o ktorú bola, resp. mala byť sťažovateľka ukrátená, zjavne nedosahuje ani trojnásobok minimálnej mzdy, teda sumy, ktorá je aj vo sfére všeobecného súdnictva považovaná za bagateľnú (pozri § 238 ods. 5 OSP, ktorý ustanovuje trojnásobok minimálnej mzdy ako podmienku prípustnosti dovolania proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu vo veciach týkajúcich sa peňažného plnenia).

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil, že ak sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytnutie ústavnoprávnej

ochrany sťažovateľovi prichádza do úvahy len v celkom mimoriadnych prípadoch, keď relevancia jeho námietok smerujúcich proti napadnutému rozhodnutiu v kontexte posúdenia eventuálneho porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru umožňuje dospieť k záveru, ktorý odôvodňuje vyslovenie porušenia označených práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (m. m. IV. ÚS 358/09, IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011). V posudzovanej veci takúto intenzitu pochybenia zo strany krajského súdu, ktorá by dosiahla ústavnoprávny rozmer, ústavný súd nezistil, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výrokom napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým jej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, je zjavne neopodstatnená, a preto ju v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietol.

2. Ústavný súd vo vzťahu k námietke porušenia základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu poznamenáva, že sťažovateľka svoje tvrdenie v podstate odvodzuje od zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že by postup a rozhodnutie krajského súdu nespĺňalo požiadavky obsiahnuté čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprichádzala do úvahy ani možnosť, že by napadnutým uznesením mohlo byť dotknuté základné právo sťažovateľky podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Aj v tejto časti je teda sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

V závere ústavný súd poznamenáva (k argumentácii sťažovateľky v sťažnosti poukazujúcej na viaceré rozhodnutiami všeobecných súdov s inými právnymi názormi, ako mal v predmetnej veci konajúci krajský súd), že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3

zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky a tiež ďalším v tomto zákone splnomocneným súdnym orgánom v rámci hierarchického usporiadania súdnej sústavy (čl. 143 ods. 1 a 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. apríla 2013